

Kunnskapsdepartementet
Universitets- og høyskoleavdelingen
Pb 8119 Dep
0032 Oslo

KONTAKTINFORMASJON
POSTBOKS 6853, ST. OLAVS Plass
NO-0130 OSLO
TLF: (+47) 22 99 55 00
FAKS: (+47) 22 99 55 02
EPOST: KHIO@KHIO.NO
BANKGIRO: 8276 0100265
ORGANISASJONSNR.: 977027233
WWW.KHIO.NO

Deres ref.:

Vår ref.:
CBK/EWW

Dato:
28. april 2008

Besøksadresse administrasjon:
FOSSVEIEN 24

FAKULTET FOR DESIGN

Stuedsted:
ULLEVÅLSVEIEN 5

STJERNØUTVALGET – HØRINGSUTTALELSE FRA KUNSTHØGSKOLEN I OSLO

FAKULTET FOR SCENEKUNST

Stuedsted:
FOSSVEIEN 24

Styret for Kunsthøgskolen i Oslo har i møte 28.04.08 drøftet NOU 2008:3 Sett under ett, Stjernøutvalgets utredning og har følgende merknader:

FAKULTET FOR VISUELL KUNST

Stuedsted:
ULLEVÅLSVEIEN 5
ST. OLAVSGT. 32

Kunsthøgskolen i Oslo (KHIO) har ansvar for nasjonale utdanningstilbud innenfor visuell kunst, scenekunst og design. Fokus i utdanningene og i det kunstneriske utviklingsarbeidet, som er likestilt med forskning, er å drive fagutvikling innen kunst og design som gjør institusjonen i stand til å gi utdanning på høyeste internasjonale nivå. KHIO vil være en premissleverandør til landets kunst- og kulturliv og nærings- og samfunnsliv. Med sin kompetanse vil KHIO bidra til å styrke den rollen kunst og design har i det norske samfunns verdiskaping og kunnskapskapital.

Stjernøutvalget presenterer i sin rapport en bred visjon for norsk høyere utdanning i et 10 – 20 års perspektiv. I visjonen legges det lite vekt på utviklingsområder som kan bygge på kunstutdanningenes særpreg og spesielle fortrinn i forhold til kreativitet, nyskaping og internasjonal orientering. Mangelen på fokus på kunstutdanningene preger også utredningen for øvrig.

Utvalgets mandat har vært å vurdere den videre utviklingen av norsk høyere utdanning i lys av samfunnets behov, med utgangspunkt i universitetenes og høyskolenes samfunnsrolle. I mandatet ligger at strukturen av universiteter og høyskoler skal vurderes. Dette siste har vært sentralt i debatten omkring utredningen og blir også fokusert i de følgende merknader fra Kunsthøgskolen i Oslo (KHIO).

Utvalgets drøfting av utviklingstrekk og utfordringer

Som bakgrunn for de forslag som fremmes i innstillingen, beskriver Stjernøutvalget det de mener er sentrale utviklingstrekk og utfordringer i norsk høyere utdanning. De peker på at nåværende struktur er fragmentert med mange små institusjoner og fagmiljøer, konkurrerende fagmiljøer med mastergrader og doktorgrader med utydelig profil, svak rekruttering og sviktende kvalitet. Mange små studiesteder har begrenset tilgang på faglig personale. Det hevdes at mange små fagmiljøer har lavere produktivitet enn de større.

Kunsthøgskolene er ikke nevnt i denne beskrivelsen av aktuelle problemer. Kunsthøgskolen i Oslo finner da heller ikke at problembeskrivelsen er relevant for egen del. Riktignok er institusjonen liten, men søkningen til studiene er høy og gjennomstrømmingen svært god. Fagmiljøet er ikke stort, men besitter høy faglig

Saksbehandler:
Britt Wold
Tlf: 22995742
Epost: britt.wold@khio.no

kompetanse. Andelen med førstekompetanse er stor, og tilgang til høyt kvalifisert fagpersonale er god, både nasjonalt og internasjonalt.

Institusjonsstruktur

Med utgangspunkt i det som Stjernøutvalget mener er de sentrale utfordringer i norsk høyere utdanning, foreslår de tiltak for å møte disse. Sentralt i utredningen er forslaget om endret struktur i høyere utdanning. Utvalget mener utfordringene må møtes med å skape større og mer robuste enheter ved en sammenslåing av institusjonene.

Stjernøutvalget sier at de faglige gevinstene ved en sammenslåing av kunsthøgskolene er mindre opplagte. Derfor er det overraskende at utvalget likevel konkluderer med å foreslå at kunsthøgskolene – og de vitenskapelige høyskolene – bør omfattes av en prosess som leder fram til større institusjoner.

For Kunsthøgskolen i Oslo synes dette å være en noe tilfeldig trukket konklusjon, som ikke er fundert i noen analyse av hva som er kunstutdanningenes utfordringer. Begrunnelsen fra utvalgets side, at en sammenslåing av kunsthøgskolene i en større institusjon vil gi nye muligheter med hensyn til utviklingen av FOU og forskerutdanning, er lite relevant. Utvalget peker på som et problem at kunsthøgskolene har lav akademisk produksjon, men ser bort fra at kunsthøgskolenes kunstneriske utviklingsarbeid er likestilt med forskning.

Med utgangspunkt i kunstfagenes egne metoder og diskurser bidrar kunstnerisk utviklingsarbeid til å drive fagfeltet framover. Det eksisterende stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid er et mulig utgangspunkt for å utvikle en felles "forskingskole" for skapende og utøvende kunst. Stipendprogrammet kan være et godt grunnlag for samarbeidsprosjekter, og KHIO ser det som interessant å utvikle et samarbeid med andre institusjoner som har kunstnerisk virksomhet som sitt hovedmål.

Kunsthøgskolene er spesialiserte eliteutdanninger, med tydelig faglig profil, slik det i utredningen ønskes å legge til rette for på andre områder. Kunsthøgskolen i Oslo gir kunstutdanning på høyt nivå, rettet mot praksis som profesjonelle kunstnere. Virksomheten kombinerer profesjonsutdanning med kunstnerisk utviklingsarbeid. Satsingen på den profesjonsrettede utdanning i kombinasjon med vekt på de fagansattes muligheter for utvikling gjennom kunstnerisk utviklingsarbeid oppleves godt forenlig og hemmes ikke av institusjonens størrelse.

Stjernøutvalget antyder 5000 studenter som en minimumsstørrelse for institusjoner for høyere utdanning. Kunsthøgskolene i Norge vil ikke hver for seg eller samlet kunne nå denne størrelsesorden, men fra et kunsthøgskoleperspektiv er dette ikke et relevant poeng. De eventuelle problemer som andre små utdanningsinstitusjoner måtte ha, er ikke kunsthøgskolenes, og skolenes profil og særpreg er tydelig i landskapet av norsk høyere utdanning innenfor nåværende struktur. Vi ser imidlertid at våre små og spesialiserte fagmiljøer lett kan bli usynlige ved en innlemming i en større institusjon med en mer tradisjonell akademisk profil.

Vitenskapelig høgskole

På tross av at Stjernøutvalget ønsker å redusere antall kategorier ser KHIO det som ønskelig at det kan opprettholdes en kategori som består av institusjoner som har særskilte utdannings- og forskningsoppgaver, tilsvarende dagens vitenskapelige høgskoler og kunstutdanningene. KHIO vil fortsette arbeidet med å komme innenfor kategorien vitenskapelig høgskole.

Faglig kvalitet

Stjernøutvalgets fokus er ikke administrativ kostnadseffektivitet, men faglig kvalitet. På kunsthøgskolen er det til sammen 125 faste fagansatte som arbeider med undervisning og kunstnerisk utviklingsarbeid innenfor tilliggende profilerte fagfelt. Selv i internasjonal sammenheng er dette kvantitativt sett et betydelig fagmiljø. Fagmiljøer blir ikke bedre dersom de slås sammen med andre fagmiljøer som arbeider med helt andre forutsetninger. Derimot kan et fagmiljø hente kunnskap og styrke først og fremst gjennom internasjonale nettverk og i samarbeid med sterke fagmiljøer utenfor Norge – om masterutdanninger og forskningsprosjekter.

Finansieringssystemet

Kunsthøgskolene omfattes ikke av det resultatbaserte finansieringssystemet. Innlemming av disse utdanningene i finansieringssystemet har vært utredet, men det har vist seg vanskelig å finne hensiktsmessige målbare kriterier. Selv om finansieringsmodellen for resten av sektoren kan gi muligheter til å utvikle nye studier, mener KHiO at nåværende ordning fungerer godt og ønsker å beholde denne, men gir sin tilsutning til Stjernøutvalgets forslag om mer langsiktige og forutsigbare budsjetter.

Regional betydning

Utvalget peker på den nåværende institusjonsstruktur som en hindring for å ivareta institusjonenes regionale rolle. Mange små institusjoner er etter utvalgets mening ikke robuste nok til å møte disse utfordringene.

Dette er igjen en problemstilling som ikke er relevant for Kunsthøgskolen i Oslo, og følgelig heller ikke noe argument for å endre institusjonsstrukturen. Kunsthøgskolene er institusjoner på nasjonalt nivå, som konkurrerer internasjonalt, ikke nasjonalt.

Internasjonal orientering og nivå

Kunsthøgskolene er nasjonale institusjoner med en tydelig internasjonal orientering. Kunsthøgskolen deltar aktivt i internasjonale nettverk og måler sitt kvalitetsnivå, ikke i forhold til et nasjonalt gjennomsnitt, men i forhold til ledende internasjonale institusjoner innen sine fag. I kunstnerisk utviklingsarbeid holdes en kvalitet av internasjonal standard. Det er et stort antall internasjonale lærere som gjester høgskolen gjennom året, og et stigende antall internasjonale studenter.

KHiO har i 2005 inngått avtale med Utenriksdepartementet som innebærer at KHiO har en rolle som knutepunktinstitusjon for samarbeid om kunstutdanning i utviklingsland.

Etniske minoriteters deltakelse i høyere utdanning

KHiO ser det som en spesiell utfordring å gjøre kunstutdanningene mer tilgjengelige for studenter med minoritetsbakgrunn og har tatt konkrete initiativ for å oppnå dette, blant annet gjennom samarbeid med eksterne aktører, organisasjoner og institusjoner.

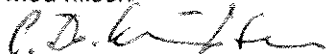
Konklusjon

Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO) har ansvar for nasjonale utdanningstilbud innenfor visuell kunst, scenekunst og design og for å drive fagutvikling innen disse fagområdene som gjør institusjonen i stand til å gi utdanning og kunstnerisk utviklingsarbeid på høyeste internasjonale nivå.

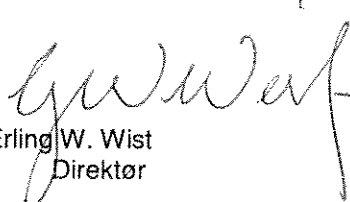
Stjernøutvalget sier at de faglige gevinstene ved en sammenslåing av kunsthøgskolene ikke er opplagte og legger ikke vekt på utviklingsområder som kan bygge på kunstutdanningenes særpreg og spesielle fortrinn i forhold til kreativitet, nyskaping og internasjonal orientering. Mangelen på fokus på kunstutdanningene preger også utredningen for øvrig og dermed synes ikke konklusjonen i utredningen å være tilstrekkelig relevante for at det skal foretas vesentlige endringer i institusjonstilknytningen for Kunsthøgskolen i Oslo.

Faglig utvikling kan skje på tvers av institusjonsgrenser. Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid kan være et godt grunnlag for framtidig samarbeid med andre kunstutdanninger, men slik det ser ut i dag mener KHiO det er mest aktuelt at et slikt samarbeid etableres med utgangspunkt i frittstående institusjoner.

Med hilsen

Cecilie Broch Knudsen
Rektor

Erling W. Wist
Direktør